

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

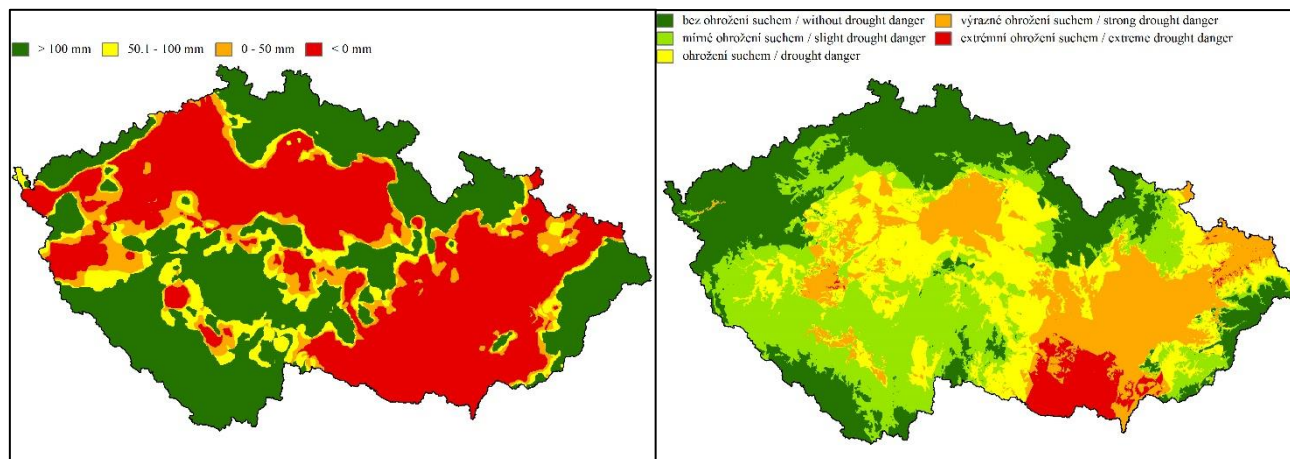
Mapy ohrožení smrkových porostů suchem pomohou rozpoznat rizikové oblasti

Strnady – 15. února 2017 – Jako rámcový podklad pro poskytování podpory pro obnovu porostů kalamičně poškozených suchem slouží mapy, které zpracovali experti z Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. Mapy ohrožení smrkových porostů vznikly na základě podkladů Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ). Každým rokem budou aktualizovány.

Chřadnutím a odumíráním jsou postiženy smrky všech věkových stupňů, vypěstované uměle i z přirozené obnovy. Předpokládanou příčinou poškození jsou výkyvy meteorologických podmínek, které můžeme dát do souvislosti s probíhající globální změnou klimatu. Spouštěcím mechanismem kalamičního poškození jsou pravděpodobně opakující se periody sucha. V suchem oslabených porostech je pak výrazný sekundární výskyt biotických škůdců, zejména podkorního hmyzu a václavky.

Vzhledem k naléhavosti situace v některých regionech umožnilo Ministerstvo zemědělství ČR financování obnovy lesních porostů poškozených suchem z Programu rozvoje venkova v rámci programu Obnova lesních porostů po kalamiťách. Jako podklad pro poskytnutí podpory bylo nutné ve velmi krátkém čase identifikovat oblasti, kde hraje sucho v komplexu poškození zásadní roli. Jako podklady sloužily mapy aktuální vláhové bilance pro roky 2012 – 2014 a mapy ohrožení půdním suchem pro rok 2015., získané od ČHMÚ. Ten však ohrožení suchem modeluje pro území ČR pouze pro travní porosty a vybrané zemědělské plodiny. Na základě těchto podkladů vznikly následující výstupy:

Mapa dlouhodobého stresu suchem – vláhová bilance za období 2012–2014: „Výsledné hodnoty jsme rozdělili do čtyř kategorií: **1)** negativní bilance – tj. oblasti s celkovou bilancí pod 0 mm, kde byly lesní porosty výrazně stresovány suchem. Pro smrk považujeme za nepříznivé i následující dvě kategorie: **2)** s bilancí 0–50 mm a **3)** s bilancí 50–100 mm. Je tomu tak proto, že původní mapy ČHMÚ jsou počítány pro evapotranspiraci (celkový výpar) travního porostu, která je nižší než transpirace středně starých a dospělých porostů jehličnatých dřevin. Poslední kategorii **4)** s vodní bilancí nad 100 mm za předchozí tři vegetační období považujeme za mírně stresovanou nebo vůbec nestresovanou suchem. U jinak zdravých porostů by na

Mapa dlouhodobého stresu suchem, 2012-2014

Mapa stresu suchem, 2015

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

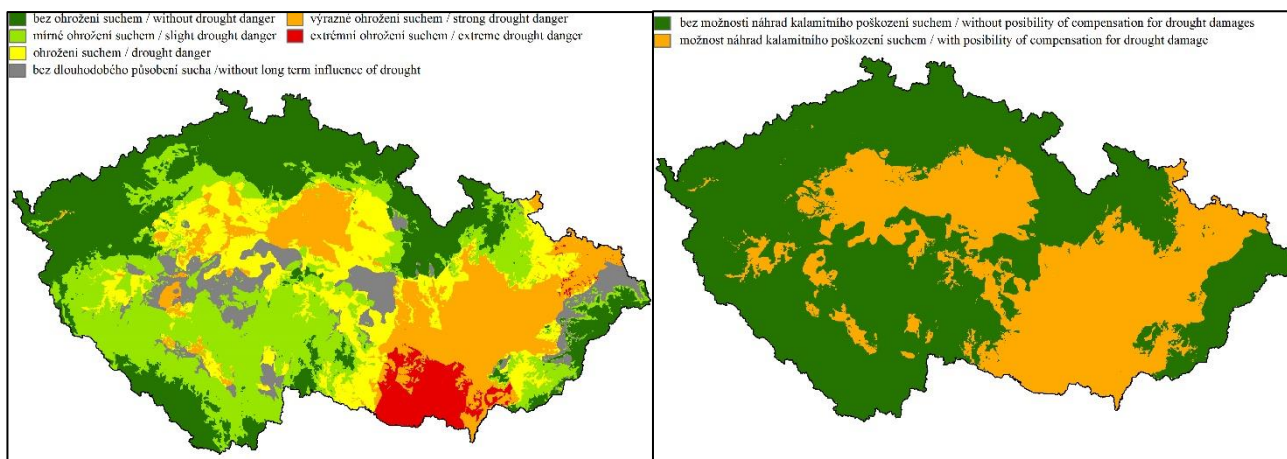

Zadržování vody v lese systémem kanálů a přehrážek, lesy na Královéhradecku, foto Jan Řezáč

takových lokalitách nemělo docházet k akutním kalamitním poškozením, a to ani při výrazném přísušku během jedné vegetační sezóny,“ upřesňují autoři mapových výstupů.

Mapa stresu lesních porostů suchem v roce 2015: Pro tvorbu výsledné mapy byly použity údaje o ohrožení půdním suchem ve vybraných termínech roku 2015 v půdním profilu v hloubce 0 – 100 cm.

Kombinovaná mapa ohrožení smrkových porostů suchem: Výsledná mapa definuje oblasti, ve kterých došlo ke kombinaci dlouhodobého stresu lesních porostů suchem v předchozích třech vegetačních obdobích a akutního stresu suchem v roce 2015. Řešitelé vychází z předpokladu, že k akutnímu kalamitnímu poškození

Mapa kombinovaného stresu suchem, 2015

*Mapa oblastí s možností náhrad kalamitního
poškození suchem*

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

může dojít pouze v případě víceletého chronického působení sucha. Pro vznik kalamitního poškození smrkových porostů suchem jsou uvažovány tři kategorie: ohrožení suchem, výrazné ohrožení suchem a extrémní ohrožení suchem.

Pro účely poskytování **náhrad kalamitního poškození suchem** byly oblasti sloučeny do dvou kategorií: **1)** bez možnosti náhrad = bez ohrožení suchem + mírné poškození suchem + oblast bez dlouhodobého působení sucha; **2)** s možností náhrad kalamitního poškození suchem = oblasti ohrožené až extrémně ohrožené suchem v roce 2015 a zároveň s nepříznivou vláhovou bilancí v letech 2012–2014

Při zpracování prostorových dat bylo testováno několik způsobů vyhodnocení. Výsledky byly srovnávány s výsledky pozemních šetření, ať už s informacemi o zdravotním stavu lesních porostů v jednotlivých regionech ČR, vyplývajících z poradenské činnosti **Lesní ochranné služby**, nebo z monitoringu zdravotního stavu lesů v rámci programu **ICP Forests**.

Pro účely hodnocení „kalamitního sucha“ v lesních porostech by bylo vhodnější uplatnit modely přímo zaměřené na vodní bilanci lesních porostů, které však dosud nebyly k dispozici a na nichž se v současné době ve spolupráci obou organizací pracuje. Přesto předložené výstupy představují se současnými podklady relevantní podklad pro státní správu. Veškeré další podmínky a omezení jsou dány aktuálními podmínkami Programu rozvoje venkova, které jsou dostupné na webových stránkách Ministerstva zemědělství ČR (www.eagri.cz).

Podrobnosti najdete zde: <http://www.vulhm.cz/sites/File/ZLV/fulltext/469.pdf>

Kontakt na řešitele: Vít Šrámek – Kateřina Neudertová Hellebrandová; e-mail: sramek@vulhm.cz
Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i, Útvar ekologie lesa

Zadržování vody v lese udržováním přirozených vodotečí, lesy na Královéhradecku, foto Jan Řezáč